

תצוגת שלבי פעולה לכתיבת מבחן גמר

של משרד התיירות

(המלצה בלבד)

דוגמאות למבחן גמר

1. קבוצת נוער מארצות הברית מעוניינת להכיר את מדבר יהודה. היציאה מירושלים והסיום בעין בוקק. הגבול הצפוני: לאורך כביש מספר 1 מירושלים מזרחה.
- יחידה אחת באתר מקראי.
  - יחידה אחת באתר מימי בית שני.
  - יחידה אחת בנושא ים המלח.
  - יחידה אחת הקשורה לזואולוגיה.
  - יחידה אחת הקשורה לבוטניקה.
  - יחידה אחת באתר התיישבות מהעת החדש.
- נקודת ההרחבה** חייבת להיות בנושא ובאתר הקשור לאחת הדתות, ולא בקומראן.
2. קבוצת תיירים יהודים מארה"ב מעוניינת בטיול בראי היהדות בצפון הארץ. היציאה מטבריה והסיום בצפת
- יחידה אחת בתחומי העיר טבריה
  - יחידה אחת הדרכת דרך
  - יחידה אחת הקשורה לימי בית שני
  - יחידה אחת הקשורה למים
  - יחידה אחת בתצפית
  - יחידה אחת בבית כנסת פעיל
- נקודת ההרחבה** חייבת להיות בצפת, וקשורה לנושא הקבלה.
3. קבוצת תיירים מהמזרח הרחוק מטיילת בעקבות דתות ותרבויות מגוונות באזור הכרמל והעיר חיפה. היציאה ממלון בקיסריה והסיום בחיפה.
- יחידה אחת הדרכת דרך
  - שתי יחידות באזור הכרמל
  - יחידה אחת באתר הקשור לדת שנוסדה במאה התשע-עשרה
  - יחידה אחת הקשורה לטבע ונוף
  - יחידה אחת במוזיאון
- נקודת ההרחבה** חייבת להיות בחיפה, באתר הקשור לנצרות.

דף טיוטה

_____ מסלול: _____ אסור: _____
 _____ חובה: _____ נושא: _____

שלב ראשון
(דף טיוטה)

סיעור מוחין לאתרי הסיור בהתייחסות לנדרש ב-6 המטלות (יעשה על דף שאלות המבחן)

- יחידה אחת באתר מוסלמי: **אתר A , אתר B , אתר C....**
- יחידה אחת באתר נוצרי: **אתר A , אתר B , אתר C....**
- יחידה אחת באתר יהודי: **אתר A , אתר B , אתר C....**
- יחידה אחת באתר הקשור לדת שנוסדה במאה ה-19 **אתר A , אתר B , אתר C....**
- יחידה אחת באתר ארכיאולוגי מתקופת התלמוד: **אתר A , אתר B , אתר C....**
- יחידה אחת בתצפית: **אתר A , אתר B , אתר C....**
- נקודת ההרחבה חייבת להיות בנושא מפעל מים: אתר A , אתר B , אתר C....**

שלב שני
(דף בחינה)

	<u>אחת משתי המשבצות המומלצות לארוחת צהרים</u>		נסיעה/הליכה מהמלון בישוב נתון לאתר A
	<u>משבצת מומלצת ליציאה משמורה</u>		
נסיעה/הליכה למלון בישוב נתון		<u>אחת משתי המשבצות המומלצות לארוחת צהרים</u>	

שלב שלישי
(דף טיוטה)

(6 קווים אופקיים x 5 קווים אנכיים)

שלבי פעולה לכתיבת מבחן גמר של משרד התיירות

שלב ראשון

מסלול: רישום מקום היציאה לטיול ויעד הסיום, כפי שמופיע בגוף השאלה.

חובה: רישום כל דרישות החובה והמותר, כגון גבולות, אתרים, זמנים וכו'.

אסור: רישום כל האיסורים והגבולות, כגון גבולות, אתרים, זמנים וכו' כפי שמופיעים בשאלה.

נושא: רישום נושא הסיור כפי שמופיע בגוף השאלה.

שלב שני

סיעור מוחין לאתרי הסיור בהתייחסות לנדרש ב-6 המטלות (יעשה על דף שאלות המבחן)

בשלב סיעור המוחין, עדין לא נקבע מסלול ולכן יש לרשום את מכלול האתרים העונים לדרישת המטלות.

כדוגמא:

קבוצת תיירים מטיילת בעקבות דתות ותרבויות מגוונות.

היציאה מחיפה והסיום בנוף הגליל.

• יחידה אחת באתר מוסלמי: **המסגד בכפריה, המסגד הלבן בנצרת.....**

• יחידה אחת באתר נוצרי: **כנסיית סטלה מאריוס, כנסיית הבשורה, כנסיית ישוע הנצח.....**

• יחידה אחת באתר יהודי: **מצבת אליהו, בית הכנסת בצ'פורי**

• יחידה אחת באתר הקשור לדת שנוסדה במאה ה-19 **אן הקהאייט, כפריה.....**

• יחידה אחת באתר ארכיאולוגי מתקופת התלמוד: **צ'פורי, בית שצריט.....**

• יחידה אחת בתצפית: **הר הקפיצה, טיילת לאוי.....**

נקודת ההרחבה חייבת להיות בנושא מפעל מים: המוביל הארצי, מפעל המים בצ'פורי.....⁵

שלב שלישי

סימון האתרים הנבחרים, מרשימת כלל האתרים ליום הסיור והגדרתם ע"פ התבנית :

אתר קטן - בין 1 ל-2 משבצות כאשר השהייה באתר הינה בין 20 דקות ל-40 דקות לערך.

אתר בינוני - בין 2 ל-3 משבצות כאשר השהייה באתר הינה בין 40 דקות ל-90 דקות לערך.

אתר גדול - בין 3 ל-4 משבצות כאשר השהייה באתר הינה בין 90 דקות ל-120 דקות לערך.

הערה: מספר המשבצות והזמנים המוקצעים לכל אתר, כפי שמצוין, הינם בגדר המלצה בלבד

ואינם מהווים קיבוע אבסולוטי !!!

המלצות להגדרת משבצת נסיעה או הליכה

משבצת ראשונה מכילה תמיד, נסיעה או הליכה מהיכן להיכן. ביתרת משבצות הנסיעה, מומלץ לכתוב את היעד בלבד (כדוגמא: נסיעה לסטלה מאריס).

במידה והנסיעה פחותה מ-10 דקות לערך, לאתר הנתון, אפשרי לשלב בכותרת המשבצת: **נסיעה/הליכה** + סיור באתר היעד.

אין מצב שנסיעה מתמשכת מעל שעה שלמה !!! במקרים ואתר היעד מרוחק מעל שעת נסיעה, יש לפצל את הנסיעה באתר ביניים.

כדוגמא: משבצת נסיעה לאתר X - משבצת אתר X - משבצת נסיעה ליעד

משבצת נסיעה אחרונה מכילה תמיד, **נסיעה/הליכה למלון בישוב נתון**.

אין לתכנן שתי משבצות סמוכות עבור נסיעה !!!

בתכנון הליכה בעיר, יש לציין הליכה ליעד נתון.

משבצת הצהרים הינה בת שעה שלמה !!!

מומלץ למקד את משבצת הצהרים בטווח המשבצות בין 10 ל-12 שבדרך כלל נופלות על השעות 12:30 ל-14:30

דוגמת טבלה לפעילות יום סיור

הליכה+סיור לאתר F (אתר קטן)	נסיעה/הליכה לארוחת צהרים	נסיעה/הליכה לאתר D	נסיעה/הליכה מהמלון לאתר A
הליכה לאתר G	<u>ארוחת צהרים</u>	אתר D (אתר גדול)	אתר A (אתר קטן)
אתר G (אתר קטן)	נסיעה/הליכה לאתר E	אתר D	הליכה+סיור לאתר B (אתר קטן)
נסיעה+סיור לאתר H (אתר קטן)	אתר E (אתר בינוני)	אתר D	נסיעה לאתר C
נסיעה/הליכה למלון	אתר E	אתר D	אתר C (אתר קטן)

דוגמת יישום לפעילות יום סיור

הליכה+ סיור בכנסיית יוסף	נסיעה למרכז המזון בנצרת	נסיעה לציפור	הליכה מהמלון דן כרמל לטיילת לואי
הליכה לכנסיית המעיין	<u>ארוחת צהרים</u>	ציפורי	טיילת לואי
כנסיית המעיין	נסיעה לכנסיית הבשורה	ציפורי	הליכה+ סיור בגן הבהאי
נסיעה+ סיור בהר הקפיצה	כנסיית הבשורה	ציפורי	נסיעה לסטלה מארייס
נסיעה למלון בנוף הגליל	כנסיית הבשורה	ציפורי	סטלה מארייס

דוגמת יישום הקצאת לוח זמנים ביום סיור

הליכה+סיור לכנסיית יוסף 16:05 - 15:30	נסיעה למרכז המזון בנצרת 13:20 - 13:05	נסיעה לגן לאומי ציפורי 11:05 - 10:25	הליכה מהמלון לטיילת לואי 08:20 - 08:00
הליכה לכנסיית המעיין 16:40 - 16:05	<u>ארוחת צהרים</u> 14:20 - 13:20	ציפורי 11:30 - 11:05	טיילת לואי 08:50 - 08:20
כנסיית המעיין 17:00 - 16:40	נסיעה לכנסיית הבשורה 14:35 - 14:20	ציפורי 12:10 - 11:30	הליכה+סיור לגן הבהאי 09:35 - 08:50
נסיעה+סיור להר הקפיצה 17:45 - 17:00	כנסיית הבשורה 15:10 - 14:35	ציפורי 12:35 - 12:10	נסיעה לסטלה מארייס 09:50 - 09:35
נסיעה למלון בנוף הגליל 18:00 - 17:45	כנסיית הבשורה 15:30 - 15:10	ציפורי 13:05 - 12:35	סטלה מארייס 10:25 - 09:50
 18:00	 15:30	 13:00	 10:30

שעת סיום המומלצת למשבצת האחרונה בכל טור

שלב רביעי

חלק I - תוכנית יום הטיול (לרשותך עד 16 שורות בטבלה) (חוברת מבחן הגמר)

<u>תיאומים ומנהלות</u>	<u>פירוט המסלול ואופי הפעילות</u> נסיעה/הליכה/פעילות חווייתית-ייחודית	<u>לוח זמנים</u> משעה עד שעה

חלק I - תוכנית יום הטיול (חוברת מבחן הגמר)

העתקה נתוני הטיול מתוך תבנית 20 המשבצות, לשורות דף מבחן הגמר :

א. לוח זמנים (משעה עד שעה)

כאשר כל העתקת לויז של נסיעה/הליכה לכל אתר נתון, מהווה משבצת יחידנית בדף מבחן הגמר. ביחס לשהייה באתרים, יש לסכם את סך שעות השהייה בכל אתר ואתר (הפרוס לעיתים על מספר משבצות) וכתיבתם בשורה אחת של כל אתר נתון בדף מבחן הגמר. במידה ובתבנית 20 המשבצות מוגדרת משבצת נסיעה/הליכה+סיוור באתר, יש לציין זאת גם דף המבחן הגמר.

ב. פירוט המסלול ואופי הפעילות (נסיעה/הליכה/פעילות חווייתית - ייחודית)

במשבצת נסיעה/הליכה אפשרי לציין את שמות האתרים/הישובים הניתנים לראות במהלך הנסיעה/הליכה. בשהייה מעל חצי שעה באתרים, רצוי לציין את האובייקטים העיקריים שבאתר, פעילות באתר וכו'.

ג. תיאומים ומנהלות.

יש להכיל במשבצת: שירותים, וואוצ'רים, חכם בשמש, עדכון הגעה למסעדה/לאתר/למלון וכו'. **שורה אחרונה** מכילה תמיד: נסיעה/הליכה למלון ומילות סיכום: תודה לנהג, לראש הקבוצה, הנחיות במלון וכו'.

דוגמת יישום בדף חלק I - תוכנית יום טיול

<u>תיאומים ומנהלות</u>	<u>פירוט המסלול ואופי הפעילות</u> נסיעה/הליכה/פעילות חווייתית - יחודית	<u>לוח זמנים</u> משעה עד שעה
הצגתי את עצמי, הקראת כללי בטיחות בהליכה בעיר, וידאתי שלכל מטייל מס. הטלפון שלי, מחלק מערכת שמע לקבוצה .	הליכה ממלון דן כרמל לטיילת לואי דרך שדי הנשיא ורחוב יפה נוף.	08:20 - 08:00
חכם בשמש, העברתי ממספר משקפות לקבוצה, העברתי דפי צילום של נמל חיפה לתקופותיו ושל משפחת גולדשמידט יוזמי הטיילת.	טיילת לואי : תצפית על נמל חיפה והמרחב הצפוני, אנדרטת הקיסר והתותח המוצבים בגן.	08:50 - 08:20
הדגשתי שוב על כללי חציית כביש בטוחה. העברתי דפי צילום של מיסד הדת הבהאיית בהאא אללה.	הליכה לשער הכניסה לגנים הבהאיים ותצפית על מרכיבי הגן המבטאים את אמונת הבהאיים.	09:35 - 08:50
הצגתי את הנהג, הסברתי את כללי התנהגות בכנסייה, והדגשתי את חובת השתיקה בעת תפילת המאמינים, הסברתי חובת הסרת הכובעים בעת הכניסה לכנסייה.	נסיעה לכנסיית סטלה מארייס, דרך רחוב אלנבי.	09:50 - 09:35

דוגמת יישום בדף חלק I - תוכנית יום טיול

<u>תיאומים ומנהלות</u>	<u>פירוט המסלול ואופי הפעילות</u> נסיעה/הליכה/פעילות חווייתית - יחודית	<u>לוח זמנים</u> משעה עד שעה
שירותים, הקפדתי על התנהגות נאותה של הקבוצה בכניסה. הצגתי צילום של : הנזיר היהודי שמואל אוסוואלד והנזירה היהודייה אידה שטיין וצילום של נפוליאון.	כנסיית סטלה מארייס , המצבה המעוצבת בצורת פירמידה. מנזר הכרמליתים.	10:25 - 09:50
הצגתי את מפת הגליל התחתון, ומפה גאולוגית, ביקשתי שאף אחד לא יעבור אותי בהליכה באתר, ולא יישארו מאחורי המאסף ללא ידיעתו.	נסיעה לגן לאומי ציפורי . דרך שפרעם, צומת המוביל.	11:05 - 10:25
וואוצ'ר כניסה לאתר, שלחתי את הקבוצה לשירותים וביקשתי לאחר מכן להתרכז סביב דגם ציפורי. ביקשתי לכבוש כובעים בביהכ"נ, ולהיזהר בירידה למפעל המים.	גן לאומי ציפורי : דגם העיר, ביהכ"נ, הווילה הרומית, המצודה, התיאטרון הרומי, הפסיפסים ומפעל המים.	13:05 - 11:05
צללתי למסעדה לתיאום הגעה של הקבוצה. הסברתי לקבוצה את מסלול ההליכה למסעדה במרכז המזון. שם המסעדה וההתנהגות הנדרשת בה..	נסיעה למרכז המזון בנצרת ביל.	13:20 - 13:05

שלב חמישי

חלק II - שש יחידות הדרכה קצרות באתרים מתוך המסלול (חוברת מבחן הגמר)

האתר ומשך זמן ההדרכה	אמצעים מתודיים	יחידת הדרכה (הכתיבה הינה תמלול של הדרכה בשטח)
.1		
.2		

חלק II - שש יחידות הדרכה קצרות באתרים מתוך המסלול

נקודת הדרכה קצרה אמורה להכיל בתוכה מילות מפתח המאופיינים לאתר הנתון. ועל כן מומלץ, טרם כתיבת ששת יחידות ההדרכה, להגדיר בתבנית המוצגת בשקף הבא, את מילות המפתח לגבי שש יחידות ההדרכה הקצרות הנדרשות במבחן הגמר.

מילת מפתח מוגדרת כמענה לכתיבת תוכן ממוקד ומתומצת להגדרתה..
כדוגמא למילות מפתח: **ב.ג, סלע גיר, קרב קרני חייטין, טלית קטנה, מסדר צלבני וכו'**
אין לכלול כמילות מפתח, שתוכן יכול להתפרש במספר תשובות שונות.
כדוגמא: **שנת 1958** (מלחמתית, פוליטית, כלכלית וכו'), **ימי בית שני** (דתית, התיישבותית, שלטונית וכו')

כדוגמא בהתאמה לדרישה בשאלות מבחן:

הדרכה בדגש מוסלמי: **אסלאם, מוחמד, מכה, היג'רה, קוראן, חמשת עמודי האסלאם** (עדות, תפילה, צדקה, צום, חאג') **חגים** (עיד אל אדחא, עיד אל פטר) **סונים, שיעים, חליפים, קאדים** וכו'
הדרכה בנושא גיאולוגיה: **גיאולוגיה** (תורת האדמה) תא מגמתי (סלעי תהום, בזלת, לבה) **משקע ימי** (גיר, קרטון ודולומיט), **משקע יבשתי** (אבן חול וכורכר) **מינרל, הרי געש, טקטוניקת הלוחות** וכו'.
הדרכת דרך לאורך ים המלח: **ים המלח** (גאולוגית, היסטורית, התיישבות) **בולענים, אתרים** (מפעלי ים המלח, קומראן, מצדה, עין גדי וכו')

תמצית תכני הדרכה

תמצית תכני הדרכה, אמורים להכיל מקסימום מידע במינימום מקום.
ולכן יש להשתדל, במידת האפשר, לכתוב בכפוף לחמשת הממים.

חמשת הממים

- **מה** - WHAT מה בדיוק קרה?
- **מי** - WHO מי מעורב באירוע?
- **מתי** - WHEN מתי התרחש האירוע?
- **מקום** - WHERE היכן התרחש האירוע?
- **מדוע** - WHY הסיבות להתרחשות האירוע?
- **כיצד** - (How)

סיעור מוחין למילות מפתח לששת יחידות ההדרכות בהתאמה לאתרי הסיעור

כדוגמא (האתרים נבחרו בתהליך תכנון הסיעור בשלב שלישי):

קבוצת תיירים מטיילת בעקבות דתות ותרבויות מגוונות.

היציאה מחיפה והסיום בנוף הגליל.

• יחידה אחת באתר מוסלמי ב**מסד? הכפיר: האחמדיס, מינרט, קוראן, מסד, נחל שית, הא'יהאד....**

• יחידה אחת באתר נוצרי ב**כנסיית סטלה מארייס: מקור השט, הכרמליתים, אידה שטיין, neואף אוסוואד, מצבת הפרמידה....**

• יחידה אחת באתר יהודי ב**בית הכנסת ציפורי: ציפורי, רבי, מרכיבי הפסיפס, מבנה ביהכ"נ...**

• יחידה אחת באתר הקשור לדת שנוסדה במאה ה-19 ב**אניס הבהאייס: תולדות הדת, האאא אלפה, הספרה הקדושה, מבנה האניס.....**

• יחידה אחת באתר ארכיאולוגי מתקופת התלמוד ב**ציפורי: הוויאה הרומית, דמויות הפסיפס, רבי, סלון האירוח.....**

• יחידה אחת בתצפית ב**הר הקפיצה: הבט נוצרי, ביהכ"נ, הפטרה, הר הקפיצה....**

נקודת ההרחבה חייבת להיות בנושא מפעל מים ב**מפאץ המים ציפורי: אמות המים, סוד הקרקע, מנאנון חלוקת המים.....**

יישום כתיבת 6 יחידות ההדרכה הקצרות

לאחר השלמת הגדרות מילות המפתח לשש יחידות ההדרכה הקצרות מומלץ לכתוב בכל יחידת הדרכה את הנדרש כפי שמופיע בהגדרת הדרישה תוך שיבוץ מילות המפתח בתוכן ההדרכה, בסגנון בו ההדרכה מועברת לקבוצת המטיילים.

חלק III - תמלול יחידת הדרכה מורחבת באתר מתוך המסלול (חוברת מבחן הגמר)

נקודת ההרחבה אמורה להכיל מספר הדגשים בדיוק כמו בשש ההדרכות הקצרות :
מילות מפתח באמצע **האיט** **בציפורי**: **אמות האיט**, **סוף הקרקע**, **אנאן חלוקת האיט**.....

א. קשר הדוק לאתר הנתון

כדוגמא : קבר ב.ג - אין מצב שנקודת ההרחבה תתאר את כל פעילותיו של ב.ג ולא ייכתב בתוכן הכיתוב, תיאור רחבת המצבות, סוג המצבות, הכיתוב עליהם, יחוד הפונטים, נחל צין וכו'.

ב. נקודת ההרחבה, יפה שתיכתב בשלושה חלקים : פתיחה, גוף וסיום.

חשוב לבנות נקודת הדרכה היוצרת עניין.

קטעי הפתיחה והסיום, יכולים להכיל מספר שורות בודדות, אך בעלי משמעות, כגון הפתיחה מעלה שאלה ואילו רק בשורות הסיום יש מענה.

ג. יש לשזור בתוך גוף נקודת ההדרכה המורחבת, לפחות שני אבזרי עזר הכתובים בתוך סוגרים.
כדוגמא : ..אמת המים המגיעה למפעל המים בציפורי... (מציג תרשים מסלול האמה).....

שלב שביעי

הקדש את הדקות האחרונות, לפני מסירת מבחן הגמר
לקריאה חוזרת של הכיתוב בכל דפי המבחן
וודא שאכן ראוי הוא למסירה.

בהצלחה

